

4. Радченко М. А. Особливості відображення електронних грошей в обліку. Науковий вісник Ужгородського університету. 2015. Вип. 1 (2). С. 121-124. – (Серія: Економіка).

5. Несходовський І. С. Електронні гроші. Бухгалтерський облік і аудит. 2009. № 4. С. 49-53.

6. Сахаров П. О. Окремі аспекти обліку електронних грошей та особливості проведення їх аналізу та аудиту у банках. Мукачівський державний університет. 2017. № 9. С. 1192-1197.

7. Яцик Т. В. Методика фінансового обліку криптовалют як особливого виду електронних грошей. Молодий вчений. 2017. № 2 (42). С. 349-354.

8. Петрук О. М., Новак О. С. Сутність криптовалюти як методологічна передумова її облікового відображення. Вісник ЖДТУ. 2017. № 4 (82). С. 48-55.

УДК 339.13

УДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНИХ ЗАСАД ПРОЦЕСУ УПРАВЛІННЯ МІЖНАРОДНОЮ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

Недяк А. Р.

Науковий керівник: Нікітіна А. В., к. е. н., доцент

Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця

Анотація. Статтю присвячено дослідженню поняття та механізму управління конкурентоздатністю підприємств. У роботі обґрунтовано необхідність побудови системи управління конкурентоспроможністю підприємства, досліджено головні чинники, що визначають конкурентні переваги підприємства. Обґрунтовано доцільність застосування системного підходу до управління конкурентоспроможністю підприємства.

Ключові слова: конкурентоспроможність, конкуренція, управління конкурентоспроможністю.

Постановка проблеми. Конкурентоспроможність підприємства є однією з найважливіших категорій ринкової економіки і характеризує можливість та ефективність адаптації підприємства до умов конкурентного середовища. У зв'язку з цим обґрунтування підходів до її дослідження з метою наступної розробки системи заходів для зміцнення позиції та досягнення конкурентних переваг підприємства є актуальним. Ключове положення в економіці України займають підприємства. Це обумовлено тим значенням, яке має промисловість у структурі національної економіки. Тому проблеми підвищення конкурентоспроможності промислових підприємств на внутрішньому і на міжнародних ринках є важливими як у сучасних умовах, так і в майбутньому.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням підвищення конкурентоспроможності на різних рівнях присвячено чимало ґрунтовних наукових праць в українській і світовій економічній науці. Вагомий внесок в розробку цього напрямку науки здійснили такі відомі українські науковці, як

Л. Антонюк, О. Білорус, В. Гальчинський, В. Геєць, В. Дергачова, О. Кузьмін, Ю. Пахомов та інші. У зарубіжній науковій літературі дана проблематика висвітлювалась в працях І. Ансоффа, Дж.К. Грейсона, Ю. Іванова та інших.

Невирішені складові загальної проблеми. Існує необхідність в аналізі факторів впливу на управління процесом забезпечення конкурентоспроможності та пошуку підходів до створення моделі управління підприємством.

Формулювання цілей статі. Метою роботи є розвиток теоретичних положень та удосконалення організаційно-економічних засад процесу управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємства.

Виклад основного матеріалу дослідження. Конкуренція є визначальним фактором впорядкування цін, стимулом інноваційних процесів (запровадження в виробництво нових винаходів та технологій). Вона сприяє витісненню з виробництва неефективних підприємств, раціональному використанню ресурсів, запобігає диктату виробників-монополістів по відношенню до споживача [3].

Конкурентоспроможність в цьому контексті стає головним показником виміру здатності підприємства задовольняти потреби покупців, отримувати прибуток та ефективно функціонувати у майбутньому. За допомогою конкурентоспроможності підприємство забезпечує власну економічну безпеку, виживає у складному і швидко мінливому середовищі, та має передумови до ефективного функціонування у майбутньому.

Конкурентоспроможність – це комплексна характеристика здатності суб'єкта господарювання ефективно конкурувати на ринку за умови зростання конкурентного потенціалу [1]. Ключовими особливостями конкурентоспроможності підприємства як економічної категорії є: порівняльний характер (відносна оцінка); короткострокові та довгострокові складові; залежність від конкурентоспроможності товару; залежність від ефективності функціонування підприємства [2]. Управління конкурентоспроможністю на індивідуальному і мікроекономічному рівнях, вимагає формування комплексної системи управління конкурентоспроможністю. Система управління конкурентоспроможністю продукції являє собою сукупність управлінських органів, об'єктів управління і різноманітних заходів, які сформовані під впливом можливостей підприємств-виробників, потреб споживачів і сили конкурентів з метою забезпечення міцних конкурентних позицій підприємства, збереження існуючих та нарощування нових конкурентних переваг продукції [1].

Система управління конкурентоспроможністю підприємства являє собою багатofункціональну систему, що складається з комплексу взаємопов'язаних елементів, що створюють певну цілісність. Структуру системи управління конкурентоспроможністю формують структурних елементів, реалізація яких сприяє результативному здійсненню управлінських рішень у певній сфері діяльності. Кожен з елементів системи, у свою чергу, також може розглядатися як система, що включає різноманітні системоутворюючі компоненти (рис. 1).

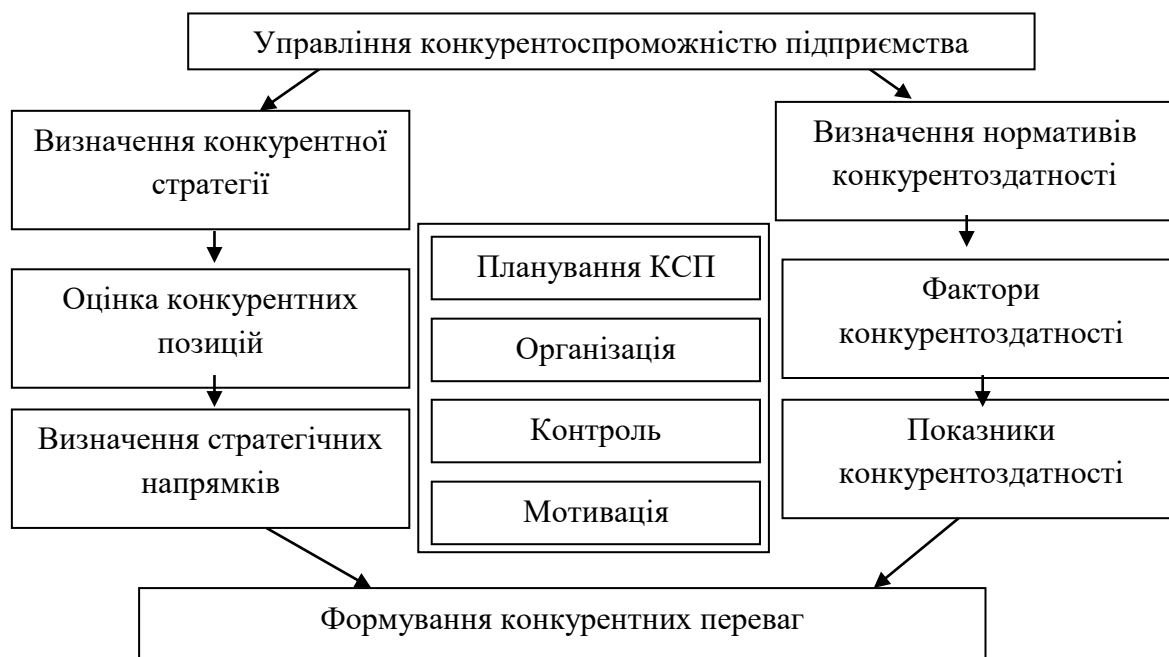

Рисунок 1 – Система управління конкурентоспроможністю підприємства

Можливість підприємства конкурувати на певному ринку безпосередньо залежить від конкурентоспроможності продукції і сукупності економічних методів діяльності фірми.

Таким чином, необхідність оцінки конкурентоспроможності підприємства обумовлена тим, що виробник може самостійно оцінити свою реальну й потенційну здатність проектувати, виготовляти, реалізовувати, економічно й матеріально забезпечувати, обслуговувати виготовлену продукцію.

Під управління конкурентоспроможністю міжнародною конкурентоспроможністю варто розуміти процес планування, забезпечення, підтримання необхідного рівня та підвищення конкурентоспроможності за допомогою зконцентрованого впливу на чинники та умови як зовнішнього так і внутрішнього середовища, що формують конкурентоспроможність.

Метою управління міжнародною конкурентоспроможністю суб'єкта господарювання є процес формування та реалізації системи управлінських рішень, які направлені на підвищення конкурентних переваг підприємства і результатів діяльності в умовах міжнародного ринку. Пріоритетність зміни чинників конкурентоспроможності продукції залежить від рівня соціально-економічного розвитку суспільства, характеристик ринків збуту продукції, світових циклів розвитку, вимог потенційних споживачів та можливостей виробників [3].

Таким чином, система управління конкурентоспроможністю підприємства являє собою сукупність підсистем, що відображують агреговані комплекси дій по підвищенню конкурентних можливостей підприємства.

Для розробки конкретних моделей систем управління конкурентоспроможністю продукції використовують різні поєднання даних підходів. Система управління конкурентоспроможністю включає в себе всі види діяльності підприємства, що

мають зв'язок з формуванням конкурентних переваг підприємства, робіт, послуг. Та конкурентні переваги все більше охоплюють систему властивостей, важливих для споживачів та спрямованих на задоволення індивідуальних потреб підприємства [4].

Механізм управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємства базується на таких положеннях:

– системна природа й факторне різноманіття конкурентоспроможності підприємства обумовлюють концептуальну важливість синтезу її управлінських моделей із багаторівневим ієрархічним механізмом продукування рішень;

– в умовах глобальної конкуренції об'єктивно необхідним є комплексне узгодження інтересів і цілей та інтегрування потенціалів державного і корпоративного рівнів управління конкурентоспроможністю підприємства;

– керуюча система управління конкурентоспроможністю підприємства є єдиним розпізнавально-адаптивним комплексом із послідовним зниженням невизначеності у продукуванні рішень, зростанням інформаційної потужності та глибини адаптації;

– дієвість системи управління конкурентоспроможністю підприємства забезпечує нарощування різноманітності її координатора та формування модуля вибору зі спеціалізованою базою даних (прецедентів);

– оперативне корегування процесу управління конкурентоспроможністю підприємства забезпечується множиною зворотних зв'язків, що охоплюють усі рівні управління.

На сучасному етапі розвитку світогосподарських процесів чіткою є тенденція прогресуючої інституціоналізації конкурентоспроможності підприємства із формуванням різних її інституційних моделей і конфігурацій, що істотно модифікує якісний зміст об'єкта управління та механізм зміни його станів і обумовлює потребу синтезу системи управління конкурентоспроможністю підприємства з інтегрованим використанням потенціалів державного та корпоративного рівнів управління [5].

Висновки. На сучасному етапі розвитку світогосподарських процесів чіткою є тенденція прогресуючої інституціоналізації конкурентоспроможності підприємства із формуванням різних її інституційних моделей і конфігурацій, що істотно модифікує якісний зміст об'єкта управління та механізм зміни його станів і обумовлює потребу синтезу системи управління конкурентоспроможністю підприємства з інтегрованим використанням потенціалів державного та корпоративного рівнів управління.

Література:

1. *Гринько Т.В. Механізм формування конкурентоспроможності вітчизняних підприємств на міжнародних ринках. Кривий Ріг: Видавничий дім, 2005. 324 с.*

2. *Білорус О., Мацейко Ю. Конкурентоспроможність у сучасному глобальному світі. Економічний часопис XXI. 2002 (№ 9). С. 12-21.*

3. *Русин-Гриник Р.Р. Сутність та структура організації економічного механізму управління конкурентоспроможністю*

підприємства. Науковий вісник НЛТУ України. 2010. № 20/5. С. 287-290.

4. Вініченко І.І., Ж.В. Крючкова Ключові чинники впливу на конкурентоспроможність аграрних підприємств. Економіка та держава. 2017. № 4. С. 32-37.

5. Кузьмін О.Є., Горбаль Н.І. Управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємства. Львів, Компакт-ЛВ, 2018. 304 с.

УДК 331.105.6

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ, ПІДТРИМКИ ТА УТРИМАННЯ ТРУДОВИХ РЕСУРСІВ УКРАЇНИ

Некрасова А.С., Чупета Д.О.

Науковий керівник: Деділова Т.В., к.е.н., доцент
Харківський національний автомобільно-дорожній університет

Анотація. Стаття присвячена пошуку перспективних напрямків розвитку, підтримки та утримання трудових ресурсів України. Наведено головні причини його перешкоджанню. Наголошено на необхідності державної політики щодо підтримки вітчизняних трудових ресурсів.

Ключові слова: трудові ресурси, потенціал, розвиток, утримання, державна підтримка.

Постановка проблеми. Сьогодні забезпечення розвитку української економіки є наслідком підвищення ефективності використання усіх наявних у суспільстві ресурсів, зокрема, й трудових ресурсів. Підвищення темпів міграції населення, зниження продуктивності праці, зростання безробіття, падіння рівня життя зумовлюють відтік трудових ресурсів з території України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню цієї проблеми присвячені праці таких вітчизняних та зарубіжних вчених, що належать до різних наукових шкіл, як Щокін Г.В., Шегда А.В., Немцов В.Д., Довгань Л.Е., Завадський І.С., Колот А.М., Виноградський М.Д., Шканова О.М. та інші.

Невирішені складові загальної проблеми. На жаль, в нашій державі дотепер ще не розроблено дієвий механізм, за допомогою якого б відбувалися позитивні впровадження в управлінську практику на всіх рівнях управління нових економічних, адміністративних методів, важелів, заходів та організаційних форм, за допомогою яких можливо було б досягти повного, раціонального, ефективного розвитку, підтримки та утримання вітчизняних трудових ресурсів.

Формулювання цілей статті. Метою даної роботи є пошук перспективних напрямків розвитку, підтримки та утримання трудових ресурсів України.

Виклад основного матеріалу дослідження. Трудові ресурси як об'єкт управління являють собою сукупність взаємопов'язаних елементів, що характеризують населення, яке має необхідний фізичний розвиток, розумові здібності та знання для роботи в народному господарстві, його формування,